

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne št. vilke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narobe, reklamacije in inserate prejema Opravištvu v Zonta 5.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu v via Torrente. «Nuova Tipografia» vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cano; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Naša notranja politika.

Zadnjič smo govorili o naši zunanji politiki; treba torej, da denes govorimo tudi o notranjih zadevah. Mi smo zadnjič rekli, da se vsa zunanja politika vrti okoli miru in vladanja po konservativnem načelu. — V soglasju s to zunanjo politiko je tudi naša notranja politika, vsaj tako se nam kaže.

Ministerstvu takraj in onkraj Litave si prizadevate, da uvedete dobre razmere med različnimi avstrijskimi narodi. V naši državi je polovica je Taafeljevo ministerstvo sprejelo od cesarja nalogo, naj stori mir med narodi; a ministerstvo ima pri izvrševanju te naloge svoj velik križ z Velikonemci, oni nečejo ministerstvu priznati dobre volje in uspehov na polju sprave, a ministerstvo z neuvadno potrpežljivostjo požira jako grenke od te strani, ne da bi se ganilo z odločnimi koraki proti stranki, ki je v Avstriji uže do konca odgospodarila. Vidi se, da gre ministerstvu posebno za dokaz, da so Nemci tudi še zdaj, akoprem ne vodi njihovo osodo stranka, katera se je identificirala z nemštvom, vendar še voditeljni narod v Avstriji, zato pa si prizadeva ministerstvo, da Slovane zadržuje s pravičnimi njihovimi zahtevami. In Nemcem povsod, še celo na Kranjskem in drugod, kjer so v zginljivej manjšini, zavaruje, kolikor le mogoče, upliva, da neajno usroka, kričati o zatiranju. Slovan imu pač dobiti svoje pravice; a le polagoma in v takej meri, da nikdar ne škoduje interesom Nemcev. Vlado prizadevanje je torej v prvi vrsti na to obrneho, da Nemce sprijazni s sedanjo notranjo politiko, a Slovani morajo k temu pomagati z največjim zatajevanjem lastnih koristi, lastne veljave. — Ni posebno lep ta položaj Slovanov, a pri vsem tem so naši poslanci radi prevzeli težko pot zatajevanja, da le pripomorejo k pomirjenju in k sreči Avstrije. — To patrijotično zatajevanje lastnih najsrčnejših želj in aspiracij je patrijotično delo, katero daje najvišim krogom prelepi dokaz, da v slovanem tabru je pred vsem iskati Avstrije. Nada naših politikov je, da to viši in najvišji krogi tudi spoznajo in ščasoma tudi pripoznajo. Zgodovina pa nas uč, da bi bilo jako žalostno, in celo oprežno za državo, ko ne bi omenjeni krogi tudi res pripoznali, kaj so bili in kaj so Slovani naši državi. V politiki je žalibože čes-

krat zatajevanje prva potreba, ker politik mora računati s činitelji, katere ima pred soboj, in kateri so močno oddaljeni od idealov, in voditelji avstrijskih Slovanov so uže skušeni v tej britkejši šoli; oni dobro vedo, da bi s prenenaglenostjo škodovali interesom svojih volilcev, ker notranji boji, kakoršni so bili pod Schmerlingom in Auerspergl. bi nam Slovanom postali osodopolni. Vidimo torej, da je zastopnikom Slovanov v Avstriji po nekako narekovana in torej tudi opravičena politika kompromisov, ali takozvana politika oportunitete. Da se dela še celo v drugej, ogerskej polovici politika sprave, to so nam dokaz najnovejši dogodki na Hrvatskem. Ko so se Hrvatje odločno ustavili madjarskim naklepom in je celo kri tekla v Zagrebu, mislilo se je: zdaj premagaj madjarski šovinizem, in se bodo rabila proti Hrvatom kruta sredstva; toda Tisza je bil na Dunaji in tam so ga najbrže podučili, da tako ne gre; in Tisza je napel vse druge strune, grbi z madjarskimi napisi so se odstranili in v kratkem dobe Hrvatje bana po svojeji želji, ogerska politika pa vesla pod spravljivim vetrom. To je torej dokaz, da krona želi tu in tam odnošaje, ki odgovarjajo politiki miru in sprave tudi v domačej državi. To je konstatiral v delegacijah tudi poslanec prof. Coudenhove, a s tem razsrdil Velikonemce na tak način, da je eden njih prvih govornikov, profesor Suess, srdito odgovoril, da odobrava sicer zunanjo našo mirovno politiko, a da naša notranja politika ni v soglasju s prvo, ker provocira Nemce. Prepričan mora biti vsak pošten človek o neresnici take trditve; toda Velikonemci poznajo slabosti notranjih naših odnošajev in to jim daje pogum.

V kratkem se snide zopet državni zbor, in slovanški poslanci bodo imeli zopet priliko, da se posvetujejo, kako morejo sedanjo njim dobro poznano situacijo najboljšje izkoristiti v prid avstrijskih Slovanov. Skoraj gotovo je, da se bodo morali tudi v tej sesiji držati neke srednje poti in to v namen, da si utrdijo stališče. Prepričani smo pa, da se more položaj le potem zboljšati, ako se vsi slovanški poslanci v trdeji šoli nauče vzajemnega postopanja ter uže zdaj sestavijo nek program, po katerem jim je postopati kakor nerazrušljiva falanga v načelnih prašanjih.

Uže zdaj jim je preudariti, kako morejo pri bodočih volitvah pridobiti si še zdatnejšo večino in s to v pridobnje na-

daljevati politiko sprave na Slovanom bolj ugoden način. Drago morajo Slovani kupiti vsako pravico, vsak napredek, toda bolje je, polagoma vtrjevati si stališče, nego pa izpostavljati se nevarnosti, da v Avstriji zopet nastanejo zmešnjave in da zopet nastopi doba odločnega zatiranja Slovanov, in kakor reči stoji, silno potrebna je previdnost. Notranja politika sprave je torej, akoprem nam Slovanom ne popolnoma ugodna, pri obstoječih razmerah še vedno priporočljiva in nam Slovanom ne ostaje drugega, nego da jo podpiramo, dokler nam je le količkaj ugodna; ako so tudi naše pridobitve v dobi sedanje notranje politike neznatne, vendar nam je vsaj mogoče, da se organizujemo in da z večjo silo narodno zavest mej našim ljudstvom vzbujamo in krepimo, in tega ne smemo zamuditi, ako hočemo, da ščasoma dosežemo popolno enakopravnost z narodom, ki se čuti in je tudi v visokih krogh pripoznan nad nami. Vstrajnost in delo, to naj bode naše geslo, vse drugo pride naravnim potom po razvijajočej se politiki miru in sprave, katera politika mora v Avstriji le potem blagotvorna biti, ako se po njej razvija čut prava in po njem ustanovi popolna enakopravnost.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf in visoka njegova soproga sta 9. t. m. iz Berlina na Dunaj odpotovala.

Avstrijska delegacija je 10. t. m. sprejela po odsekovih predlogih proračune o carini, skupnem finančnem ministerstvu, najvišjem računišču, ministerstvu zunanjih zadev in vojaškej mornarici. — Suess je zopet govoril o notranjem razporu, a Clam Martinic ga je zavrnil.

Avstrijska delegacija je 12. t. m. brez ugovora sprejela redni in izvenredni proračun za vojaštvo, gledé proračuna za mornarico pa je potrdila poprejšnje sklepe. Sprejet je bil tudi proračun za Bosno in Hrcegovino po odsekovih sklepih.

Ogerska delegacija je 10. t. m. odobrila v generalnej in specialnej debati redni in izvenredni proračun za vojaštvo, kakor tudi za Bosno in Hrcegovino.

Vnanje dežele.

Ruski minister zunanjih zadev Giers se je danes napolil v Friedrichsruhe, da obiše Bismarka.

Na Srbskem so vojaki upor zadržali, odgnali so upornike iz Cestobrodice in Banje ter zasedli Boljevac. Uporniki so razpršeni, mnogo se jih je udalo, ubegle pa preganjajo. Mnogo njih pa je pobegnolo na Bolgarsko, kder se jim je vzelo orožje in so bili odpeljani v notranjo deželo, mej temi je tudi vodja zajčarskih radikalcev Lazarevič. Ustanovljena so sodišča, ki bodo upornike sodila. — S tem pa ta drama še ni končana, nastopijo še večje zapletke, katerih rešitev bo jako teška in osodopolna.

V rumunskem državnem zboru je ministerstva načelnik Bratianu izjavil, da je on svetoval kralju, naj na povratku iz Berlina obiše Dunaj, da prepriča avstrijsko vlado, da rumunsko prebivalstvo želi mir in red; on sam je bil v Gostinji i na Dunaji ter je tam zagotovil, da ljudstvo tako misli, kakor kralj, zavezal se pa za nobeno stvar ni. Naglašal je, da kralj in vlada branita pravice dežele o donavskih prašanjih ter sklenol z besedami: «Mi smo za mir». Državni zbor je brez glasovanja prestopil na dnevni red.

Veliko je govorice v časnikih zastran **popotovanja nemškega cesarjeviča** na španski dvor. Nekateri hoté o tem videti nekako ponižanje Francoske, večina pa se ujema o tem, da je to le dvorljivost. — Cesarjevič

Podlistek.

O. Ivan Krstnik od sv. Križa slovenski propovednik.

(Spis. Jos. Ballč.)

«Laudemus virum gloriosum»
Ecl. c. 44. v. 1.

Kedo ni uže kaj slišal ali čital ob otcu Ivanu od sv. Križa, o slavnem narodnem govorniku iz starih, dobrih časov? Saj je obče znano, da je bil o. Ivan čestitljiv, a pri vsem tem jovijalen kapucinec, polen sale in humora, in celo priprosti kmetič ve o njem povedati še vedno kaj zanimivega, dasi je minolo nad dve sto let, kar je bil prišel svoje brez dvombe uspešno delovanje mej našimi pradedi. Vendar pa moramo s žalostjo opaziti, da je naš otec še vse premalo in odveč površno znan slov. občinstvu, kar nam daje povod, da nekoliko izpregovorimo o njem in njegovih predigah.

I.

Prvi, ki je ob otcu Ivanu nekoliko pisal, bil je menda Peter Anton baron Codelli, nekedanji proš goriške stolne cerkve. Ta po rodu in mišljenju plemeniti

*) Prvi proš goriške stolne cerkve je bil Peter Anton Pollini, drugi naš Peter Ant. Codelli, tretji nekov Urbančič, četrti Avgustin Codelli in peti je sedanji Evgenij Karol dr. Valusel.

gospod je izdal koncem minolega stoletja slovastvo knjigo goriško-furlanskih pisateljev, v katerjej biva tudi za naše slovensko slovastvo marsikaj zanimivega. Knjiga je menda uže redka, Dočakala je tri natiske. Za prvi natiske ne znamo ni kedaj ni kde je izšel. Drugi natiske je izšel iz tiskarne Valerija de Valeri in sinov v Gorici l. 1785. Popolni naslov tretjemu natisku pa je ta le: «Gli Scrittori Friulano-Austriaci degli ultimi due secoli di Monsignore Barone de Codelli. — Terza edizione, corretta ed accresciuta dall' autore. Gorizia, presso Giacomo Tommasini stampatore Capitanales e Provinciale 1792. 8.° str. 245.»

V tej knjigi čitamo o našem otcu str. 193 in 194. to le: «Santa-Croce. Giambattista nacque in Vipacco circa la metà del secolo passato (17mo.) dalla famiglia de' Leonelli. Nell' età sua giovanile si diede intieramente al servizio divino; quindi com-

*) Tretji natiske se nahaja v domačej knjižnici barona Sesta Codelli-ja, posestnika v Muš pri Ločniku. Drugi natiske pa se hrani v knjižnici central. semenišča v Gorici. — Codelli navaja v svojej knjigi nič manje, nego 86 pisateljev. Od teh so bili po rodu Slovenci ti le: zgodovinar Martin Bavčar, pesnik furlanski Ivan Josip Božič (Busio, Bosizio), matematik France Kalčič (Caustig), pesnik France Ksar, Križman, slov. pisatelj Josip Cusani, kronist Matevž Dragonja, pedagog Gregor Grbec (Herbigh), zgodovinar France Ksar, Galičič, nekedanji tržaški škof Anton Leonardič, Ivan Marija Marušič, Pavel Mesar, Stefan Možetič, Anton Mužnik, o. Ivan od sv. Križa, Ivan Marija Žbogar, graf Edling itd.

piuti appena gli studi filosofici prese l' abito di S. Francesco, e si aggregò fra i PP. Cappucini di questa provincia, nel qual ordine passò con felicità gli anni del suo noviziato fu destinato predicatore in lingua schiavona nelle parti che usano simil dialetto in questa provincia. Terminata la carriera del suo quaresimale sotto i felici auspici di Pietro Antonio Codelli di Fahrenfeld patrizio del Cragno e della Carintia pubblicò: Sacrum promptuarium: cinque altre parti della stessa opera dedicate ad altri mecenati. Morì l' anno 1714 in Gorizia.»

Po Codelli-ju torej izvemo, da se je rodil o. Ivan v Ipavi sredi 17. stoletja. Ni tedaj verjetno, da bi se bil porodil v ipavskem Križu, kakor piše J. plem. Kleinmayr v svojej »zgodovini slov. slovastva« str. 58. O. Ivan je bil italijanske korenike, kar znači njegov priimek *Leonelli*.*) Iz njegove mladosti znamo, da je bil jako po-

*) Mi moremo nekoliko več povedati o tej plemenitej rodbini; ona je bila naseljena v Čeničah; tam je imela lepo hišo, kder je še zdaj pošta, veliko posestvo in c. k. pošto, imela je tudi posestvo v Frati na Furlanskem. — Iz ta rodbine ste bili zadnji 2 sestri, ena je bila rajncamati sed. poštarja v Razdrtem, A. Dolenca, in znanega dež. poslanca Kranjskega, dr. H. Dolenca; druga je bila rajnea gospa Prokopova v Gorici, soproga v Gorici visoko spoštovanega zdravnika dr. Prokopa. obe sti umrli uže pred 30, oziroma 20 leti v Gorici. — Iz tega je razvidno, da je bil Santa Croce najbrže rojen v Črnicah, a teško v Vipavi, ker tam njega rodbina ni bila nikoli naseljena. Ured.

božen, ter da je stopil, dovršivši filozofične studije, v kapucinski red štirske provincije. Prebivši v zadovoljnosti novicijata je bil posvečen v mašnika ter izbran slovenskim predigarjem svoje provincije. Imel je svoj sedež pri sv. Križu Ipavskem, zato se tudi podpisuje »P. F. Joannes Babilista à Sancta Cruce Vippacensi Capucinus». V sv. Križu je bil namreč ustanovil Friderik grof Attems, tedanji Križki »gospod« (»Herr zu heil. Kreuz«), l. 1637 kapucinski samostan. Uže koj od začetka je bil ta samostan prištet k domačej provinciji, kakor so bili tudi goriški oo. kapucini uže l. 1609. ločeni od beneške provincije ter k štirskjej uvrščeni.)*

Ker je bil o. Ivan slovenski predigar svoje provincije, lahko si mislimo, da ni bival vedno le v Križu, nego zdaj tu, zdaj tam, kakor je priložnost nanesla. Štirska provincija kapucinov je namreč obsegala večino naše Slovenije. Razen tega pa je slul naš otec za izvrstnega predigarja na dolgo in široko, zato so ga radostno klicali po vsej provinciji. Osobito dolgo pa se je mudil v središči slovenskem, v belej Ljubljani. Sam pripoveduje, da je tukaj pridigal cela tri leta ter »resničnu in odtnu spozna, da nikoli ne pozabi »na letu žlahtu Mestu.«*) Brez dvombe so ga tedanji Ljubljanačani, bodi si visocega, bodi si nizkega stanu, rado in zvesto poslušali. Da, o. Ivan se jim je bil tako zelo prikupil, da so ga

*) Koclančič, Hist. Archidioc. Goritienis (Goritiac, 1875) pg. 52.
**) Glej zadnjo predigo v IV. zv. str. 485

odpotuje v soboto iz Berolina skoz Monakovo v Genovo ter se po prihodu tam vkrca v Barcelono. Tu ga sprejmo najvišji španski ključar, kraljev pribočnik, minister zunanjih zadev in minister vojaštva. Popotoval bo po Andaluziji ter ga bo kralj spremljal.

Na Nemškem so zadnji teden posebno slovesno obhajali šeststoletnico rojstva Martin Lutra.

V mnogih italijanskih mestih so bili zadnje nedelje ljudski shodi, v katerih so se sklepale resolucije, naj se razširi volilna pravica; povsod je vladal lep red. — Imenitni italijanski državni poslanci Cairoli, Crispi, Zanardelli, Nicotera in Baccarini so se združili v ta namen, da bodo delali zoper sedanje ministerstvo.

Egipt angleški vojaki začno polagoma zapuščati proti koncu tega meseca.

Na otoku Madagaskar je vstal upor, če je verovati v «Bureau Reuter» došlemu poročilu. To poročilo namreč pravi, da je v Tananarivi počila vstaja, ministerski načelnik je bil umorjen, poslanci pa, ki so se vrnoli iz Evrope, bili so zadavljeni. Francozi se pripravljajo, da zopet udarijo na Madagaščane.

Dopisi.

Iz Lokve na Krasu, 11. nov.

Omeniti vam hočem neke komedije, ki se je zgodila pred dnevom lokavskega somnja. V somenj pridejo ljudje od mnogih in daljnih krajev; prišel je tudi komedijar z svojo obitelji (družino), ter 8. t. m., dan pred somnjem popoludne, gre s tako imenovanim tamburjem po glavni cesti ljudstvu oznanjevat, da bo predstava v tukajšnjem navadnem gledališču. Ko pa je šel mimo neke gostilne po glavni cesti, srečal je voznika z Notranjskega, ki je gnil par konjičev napajat. Ko konjiča zaslišita v temnem večeru stransko tamburjevo ropotanje, splašita se in spustita v tek, da ju ni tujec tisti večer vdobil, splašila sta se v naše grize i v skalovje, ter na prostem prenočila. Za rana pa ju mož vdobi, pa koj nesrečo zapazi, eno ubogo živinče je imelo nogo zlomljeno. Konjiča je vendar počasi prignal v Lokve.

Iz Podgrada, 7. nov.

V 86. listu «Edinosti» je vaš dopisnik prav po domače poučil ljudstvo o zakotnih pisacih, da bi samo tudi spoznali naši kmetje, koliko slabega izvira prav iz teh ljudi, dobro bi bilo. Vsaj ljudstvo ne bi imelo take strašne škode!

K omenjenemu dopisu pristaviti bi treba samo še sredstva, kako bi se taka nizka golazen zatri. Prvo pomoč proti zakotnim pisacem ima gospod okrajni sodnik v rokah. Pravijo sicer, da si je ta gospod tudi že prizadeval, «omejiti» pogubno delovanje »črvov, ki glojejo meso in kosti«. A mi mislimo, da tu ne gre za omejevanje, nego uprav za uničevanje. To bi bilo pravo polje delovanju našega gospoda sodnika! Potem ne bi bilo moč, če, da se taki poštenoviči porivajo na prva mesta, kar se je žalibog že zgodilo in je

vaš dopisnik tudi omenjal. Toliko uspešneje bi bilo postopanje proti zakotnim pisacem zdaj, ko smo dobili župana, ki je baje g. sodniku bolj po volji, nego prejšnji. Jako dosti dobrega bi ta dva prvaka lahko dosegla, ako bi kot prava prijatelja ljudstva konkordijalno delovala. Sodnik bi odprl svoje postave in za vselej pokazal vrata zakotnim pisacem. A pri takem, ki ne bi imel tu domovinske pravice in tudi ne poštenih dohodkov, rekel bi župan: na »šub« z njimi!

In srečna bi bila Podgradska občina po prizadevanji sodnika i župana!

Iz Podgradske občine, 8. nov.

† Danes izročili smo materi zemlji truplo prerano umrlega nam rodoljuba Jožefa Valenčiča, posestnika in trgoveca v Obrovem.

Spreveda se je udeležilo nad 1000 njegovih čestiteljev, mej temi gg. občinski glavarji iz Materije, Podgrada in Jelšan, kakor tudi več občinskih gg. svetovalcev iz Podgrada in Materije, potem gg. c. k. sodniški in davkarski uradniki, g. vitez Vico, g. poštni opravilec Paliska, g. veteranski častnik Barič, g. Slavoj Jenko in več drugih odličnih oseb.

Rakev je bila spremljana po velečestitih gospodih Brečelniku, dehantu v Hrušici, Zajcu, kooperatorju v Hrušici, Kraljiču, kaplanu v Slivju, in Pretnerju, ekspositu v Golču.

Ko smo dospeli z rakvo v farno cerkev v Hrušico, opravljale so se cerkvene molitve in potem 3 svete maše, pri katerih smo slišali mili glas ondašnjih orgelj, na katere je izvrstno sviral g. učitelj Valšel, kateremu gre javna pohvala za ganljivo petje, s katerim so se pokazale po njemu izučene krasotice.

Po cerkvenem opravlilu, ter v spremstvu mnogobrojnega ljudstva, prenesli so rakev rajncega Jožefa Valenčiča na hrušiško pokopališče in položili ga v mirovni prostor, kder si je bil pokojni že v življenju odločil.

Potem, ko je velečestiti g. dehant rakev blagoslovil in navadni »Očenaše« izmolil, nastopi Materijski občinski glavar, g. Kastelic, h grobu, ter z ganljivim glasom govori blizo tako-le:

«Položili so v hladno zemljo truplo rajncega Jožefa Valenčiča, moža, kateri je bil spoštovanja vreden, in da je bil rajnik v resnici spoštovan, pokazalo je občinstvo, katero mu je v tako obilnem številu skazalo danes zadnje čast. Da je pokojni Jože Valenčič tudi veliko zaupanje užival, uže iz tega se razvidi, da je on bil večletni občinski glavar, ud okrajne cenilne komisije in večletni predsednik cestnega odbora.

Z njim je zgubila njega žalostna sproga svojega ljubljeneza, zvestega moža, zgubil je njega stari oče svojega dragega sina, zgubili so njegovi sorodniki svojega dobrotnika in podpiratelja in občina je zgubila svojega zaupnega moža. Da, po pravici moramo obžalovati izgubo rajncega Jožefa Valenčiča; le edino upanje svete vere nas še tolaži, da se namreč zopet vidimo na onem svetu. Dragi Jože, popivaj v miru in naj ti bode zemljica lahka!

Pri tem govoru gospoda Kastelica videlo se je mnogo občinstva do solz ganjenega.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Presviti cesar je podaril 100 gld. za popravo cerkve v Preserji in 100 gld. občini Col za popravo duhovske hiše.

Tržaške novosti. Štiristoletnico Martina Lutra so v Trstu protestantje

promptuarium, t. j. sveta torbica, je naslov vsem peterim zvezkom. Prvi dve knjigi ste prišli na svitlo v Benetkah, v tiskarni Cabarrije Conzatti-ja l. 1691. Ostale knjige so se natisnole v Ljubljani, in sicer III. zvezek l. 1696, IV. zvezek l. 1701, V. zvezek l. 1707. V prvih dveh knjigah je primeroma veliko več slovniških napak in tiskarnih pomot, nego v zadnjih treh, kar svedoči, da je o. Ivan malo sicer, a vendar nekaj napredoval v slovenščini. Sicer pa so se bile vrinole brezštevne pomote v prva dva zvezka tudi zato, ker ni bilo pri tiskanju popravljalca. To pripoznava pisatelj sam v predgovoru »ad Benevolum Lectorem«, II. zvezek.

Gledue števila Ivanovih knjig imamo nekaj omeniti. J. plem. Kleimayr pripisuje o. Ivanu l. c. samo štiri knjige, kar pa je očitna pomota. Baron Codelli pa, zdi se, kakor bi mu več, nego pet zvezkov pripisoval. Tako vsaj tolmačimo mi njegove besede: «sotto i felici auspicii di Pietro Antonio Codelli di Fahrenfeld patrizio del Cragno e della Carintia publico: Sacrum promptuarium: cinque alt-re parti della stessa opera dedicò ad altri mecenati.» Mislimo pa, da se je i Codelli pomotil, in toliko bolj, ker tudi pri drugih pisateljih ni vselej in v vsem zanesljiv. Kolikor je

*) Kedor se hoče o zunanji obliki Ivanovih peterih knjig natančneje poučiti, naj si ogleda 18. in 19. številko letošnjega »Učiteljskega Tovariša«.

posebno slovesno obhajali v soboto, 10. t. m. Gotična cerkev na trgu »Carradoris« je bila vsa odičena v zastavah. — Pastor Medicus je imel ob 10. zjutraj slovesno pridigo in peli so peveci nov, v ta namen zložen koral pod vodstvom učitelja, gosp. Schroll-a. Luter se je namreč rodil leta 1483, 10. novembra v Eislebnu na Saskem.

Advokat je v Trstu uže preveč, pa te dni smo dobili kar naglo 3 nove, namreč dr. Bojaffio, dr. Fleischer, in dr. vitez Daninos. Živela konkurenca!

Majstron, Majstra in maggioreu. Slovenski jezik ima za osebo, ki deco podučuje, prekrasna slova: učitelj, učiteljica. Deca rojanske učilnice ne ve pravilno slovenski nazivljati oseb, ki jo podučevajo. Ako nameriš na otroke iz šole gredoče, poslušaj jih, kako se pridno pogovarjajo in v svoje pogovore vpletajo: Tako je danes rekel »majstro«, tako je ukazala »majstra« itd. — Poslušal sem pogovor dveh deklic ondote šole. Priletnejša pravi mlajšej: Kako ti pravi »majstra«, ko te kliče ali praša? — maggiore ti pravi itd. Komentara ni treba, Usta malih govore resnico. Farizeji, Saduceji itd. jeze se peneči obrno na učenika in mu pravijo: Učenik, veli naj utihnejo. On jih pa ljubeznjivo odvrne, rekši: Si hi ta-cuissent, lapides clamabunt.

Nesreča. Nek Simončič iz Hermagora se je pri delu močno pobil. — Nekemu Francu Meše-tu, peku, je prišlo slabo na ulici, zgrudil se je na tla in si zlomil plečno kost. — Nek izvožček je povozil poleg kavarne Fabris 7letnega fakina, Jožefa Kolman-a, katerega so morali odpeljati v bolnico.

V ponedelek je delal na angleškem parniku »Palmyra« težak Anton Zlobec. Mej delom pa mu pride slabo, omahne in mrtev se zgrudi na tla; zadela ga je kaplja. Mrtveca so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu. — Ivan Roje, delalec v »Stabilimento tecnico«, moral je iti v mestno bolnišnico, da si ozdravi rano na glavi, dobljeno pri delu. — Odpeljali so v blaznico 20letnega mladeniča, ker je na ulici zblaznel. — Nekega ubozeza težaka so tudi odpeljali v bolnišnico, ker ga je napala božjast.

V morje je padel iz neprevidnosti poleg kolodvora 2letni fakin Glaser Matija iz Ljubljane. C. k. piloti so ga izvlekli iz morja in odvadli v bolnico.

Ne igrajte se z strelišvom! Nekateri mladi ljudje so se v soboto zvečer na trgu »Giuseppina« igrali s patrono polno praha; kar naglo se razpoči patrona, odnese 16letnemu čevljarju Antonu Kovačič-u en prst na levej roki in ga močno rani na desnej roki in pa mu skoro odnese eno uho. — Prenesli so ga precej v bolnico.

Čegava je ladija? Dne 16. julija t. l. so našli lukarji blizu preluka zapuščeno ladijo brez vesel. Kdor jo pogreša, naj se požuri na magistrat in dokaže, da je njegova lastnina. Ako se leto dni po objavi ne oglasi dotični gospodar, proda se na javnej dražbi.

Ribarjenje. Mestni magistrat naznanja v posebnej objavi ukaz ministerstva glede ribarjenja. Glavne točke so: Prepoveduje se občinam dajati v najem pravo ribarjenja, ker prva pomorska milja od obali ostane izključljivo za ribarjenje dotičnim prebivalcem. Ribarjenje do jedne pomorske milje od obali, odmenjeno na blagost priobalčanov, ne izključuje pa ni obalnega prebivalca ni tujca, če namerjava v omenjeni milji napraviti kakovo pomorsko zgradbo ali pregrajo v prospen ribo- (košarjev, pesci erostacei) ali goboreje. Ribarjenje z »migavico« (colla tratta di fondo) je strogo prepovedano povsod in za

nam znano, je bil o. Ivan le IV. knjigo Petru Ant. Codelli-ju posvetil.

Naši literarni historiki vse premalo čislajo o. Ivana. Mož si je zaslužil več pripoznanja, nego mu navadno dajemo. Opoznamo je treba, da je bil o. Ivan za svoje čase izvanredno učena glava. Spoznaš pa njegovo vsestransko učenost in globoko mišljenje iz njegovih pridig. Ne le sv. pismo in cerkvene očete, nego tudi latinske in grške pisatelje je imel tako rekoč na prstih. O. Ivan je bil klasično izobražen mož. Znal pa je, kolikor vemo, tudi nemško in italijansko; po italijansko celo citira katerikrat. Pa tudi v zgodovini, v filozofskih in bogoslovnih naukih in sploh v vseh strokah tedanjih znanosti je bil vrlo izučen. O. Ivana bi lahko imenovali slov. enciklopedista svoje dobe. Če torej premalo čislamo o. Ivana, uzrok je temu naša nevednost. Ako pa hočemo poznati in dostojno ceniti njegove zasluge, moramo se zamakniti v one čase in razmere, v kojih je živel. Poleg tega moramo tudi dobro preštudirati njegove spise; kajti, če le površno pregledamo eno ali dve njegovih knjig, bomo ponavljali vedno le to o njem, da je bil jovijalen, polen humora, da je citiral cerkvene očete in Cicero-na, kakor da bi bil stresal leščnike iz rokava in tako dalje in gratia infinitum. Toda o. Ivan ni toliko znamenit po svojih šalah in citatih, on ima vse kaj druge zasluge.

(Dalje prihodnjik.)

vedno. Z mrežo na vrečo (a cocchia) je prepovedano: vse leto do 31. oktobra do 5 milij od obali. — Slovenci prihajčani so kmetovalci in ribarji; slavni naš magistrat pa, ali tega ne ve, ali pa stvar slučajno ignorira. Tudi to objavo, kakor običajno, objavil je le v blaženi italijanščini. Mogoče je tudi, da si on misli, — eh, kaj si schiavi! — naj poginejo, če še ne ume novošegne »enakopravnosti«, — če ne ume italijanščine, — škoda njim! — toliko boljše za naše »fratelli Chiozzotti«, ker bodo lahko ribarili, kler je prepovedano — saj »schiavi« tega ne bodo znali, ker ne razumejo naših objav. Mi pa si dovoljujemo to-le prašanje: Zna-li namestnik gospod baron de Pretis, da ministerski ukazi, povelja itd. morajo se i slovenski objavljati, kder žive Slovenci? Mi vemo in tudi statistično je dokazano, da na Kontovelju, Proseku, Nabrežini itd. se ne dobi »vlaške ribške dlake«, če ponudi se za ujo cehin. Da bi blagovolil koji iz mej naših gospodov poslancev tam gori na Dunaju česa o tem črhnoti (bi dejal Godina Verdeljski) na uho jednemu ali družemu iz mej dvanajsterih — a makar samemu grofu Taaffeju. Interpelacija g. Nabergoja lansko leto pa je vendar saj toliko koristila, da smo dobili omenjeni ukaz, katerega pa naj bi oblast-nije v interesu domačega ribštva tudi strogo izvrševale.

K položaju na Primorskem. Pod tem naslovom je prinesla uradna »Agramer Zeitung« dopis iz Trsta od dne 9. t. m., ki ponavlja na kratko vse one opravilne tožbe o zanemarjanju slovenskega življa na Primorskem, katere smo mi prinesli v člankih »Kaj nas tare na Primorskem?« Vidi se, da se je začel svet zanimati za nas; a boljše bi bilo, da bi tudi državni poslanci od desnice svoj glas krepko povzdignoli na odločilnem mestu in terjali, da se enkrat resno misli na zboljšanje tuk. političnih razmer.

Slavjanska čitalnica v Trstu napravi dne 6. decembra, na dan sv. Nikole, v velikej dvorani »Monte Verde« veliko besedo s plesom; čisti dohodek je namenjen zalogu za podporo ubožnih pomorščakov. — Sv. Nikola je patron pomorščakov, in čitalnica stori prav, da se ozira tudi na pomorščake, kateri so večinoma dobri Slovani. — To jo priljubi v pomorskih krogih mej kapitani itd., katerih mnogo se utegne vpisati v to naše slavno društvo. — Predpustom napravi potem čitalnica tudi velike ples. Vsa slovenska društva v Trstu bodo letos v zimski sezoni tekmovala z veseljami, katerih spored pričobimo kasneje.

Pevsko društvo „Jadranska Zarija“ je imelo v nedeljo popoludne veselico pri »Tiroleu« v starem mestu. Veselice se je udeležilo nad 200 ljudi, večinoma pekov; pevski zbor, nad 40 mož, pod vodstvom g. Tance-ja, pa je pel primerno dobro in peki so se vedli kaj mirno in dostojno, tako, da moramo pohvaliti to društvo in ga spodbujati, da napravi prav dosti takih domačih veselic, po vsem mestu, ker tako društvo močno pripomore k temu, da se po mestu širi narodna zavest mej Slovani, katerih je posebno v starem mestu večina. — Le tako naprej!

Škof dr. Glavina odpotoval je v soboto po železnici iz Trata v Vodnjan v Istri in se je včeraj uže vrnol.

† Čast. g. Stučič, stolni dekan, je umrl v noči na 13. novembra v Trstu. Pokojni se je narodil v Buzetu v Istri, bil je dalje časa ravnatelj c. k. spodnje realke v Piranu in kasneje ravnatelj tržaškega semenišča (IV. leto). Bil je sošolec zamrlega tržaškega škofa Dobrile, blagega spomina. Pogreb bo jutri. R. I. P.

Izpred sodišča. Ivan Marušič, iz Mirnega pri Gorici, zakonski, obsojen je bil 12. novembra t. l. v štirimesečno ječo radi doprinesene sleparije na škodo Ivana Črnelj in Alojzija Zlobec.

Učiteljsko društvo za sežansko komenski okraj bo zborovalo 23. novembra t. l. ob 9. uri predpoldne v Nabrežini. Dnevni red: 1. Praktično poučevanje; uč. g. Fr. T. 2. Predsednikov pozdrav. 3. Prebere se zapisnik min. zbora. 4. Kritika o poučevanem. 5. Opazke; predava g. A. K. 6. Dodatek popravljenim pravilom. 7. Ruzni nasveti. Odbor.

Slovensko bralno in pedoporne društvo v Gorici je priredilo sv. Martina večer domačo zabavo, katere se je udeležilo lepo število društvenikov, mej njimi tudi nekaj odličnih njegovih podpirateljev. Zabavalo se je s petjem, govori in tombolo. Gospodarnik, g. Vuga, je bral lep govor o koristih narodnih, oziroma podpornih društev, kateri je bil z veliko pohvalo sprejet. Čast. g. dr. Gregorčič je opominjal družstvenike, ki imajo majhne otroke, na otročji vrt, ki se v kratkem odpre. Domači pevcu so mej govori društvo s petjem kratkočasili. Tombola je tudi veliko veselje napravila. Tako smo v prav veselej družbi sv. Martina obhajali, in želeli bi bilo, da bi v zimskem času veliko taciu večerov imeli. — Deželnega odbora denarničar, Angel Bubič, je za mrtvoudom umrl.

*) Primeri v IV. zv. predige »Pro electione abbatissae«. »Pro induenda monialis«. »In professione monialis.«
 **) Dobro bi bilo, da bi kedo preiskal kapucinske arhive in knjižnice pri sv. Križu, v Gorici in v Ljubljani, morda tam še kaj interesantnega tiči o našem otcu.
 ***) Mi ga sicer nismo mogli najti v dotičnej mrtvaški knjigi goriske stolne cerkve, kar pa ni čudo, ker so gostostai nekako neodvisni od župnijskih uradov.

Odložitev mandata. Kakor javljajo dunajske novine, odložil je grof Blagaj svoj mandat, kot poslanec kranjskega veleposestva.

Peroka. Gospica baronica Marija Winklerjeva, hči c. k. deželnega predsednika barona Andreja Winklerja, se poroči v Ljubljani 23. t. m. s c. k. okrajnim glavarjem g. grofom Pace-jem.

Otvorjenje češkega narodnega gledališča. Pred dvema letoma je zadela češki narod bridka nesreča; pogorelo je uže dovršeno »Narodno« divadlo, prekrasna stavba, priča češkega uma in rodoljubja, postavljena iz samih dobrovoljnih doneskov. A Čehom srce ni upadlo, postavili so na novo gledališče po dobrovoljnih doneskih. Odbor društva za stavbo »Narodnega divadla« vabi vse Slovane, naj se udeležijo slovesnega otvorjenja, i pravi v vabilu: »Dan 18. novembra bode ta hram Modric posvečen slovanskim umetnostim. On bode prihodnjim vekom stalno pomnilo našega prerorenja, zgovorna priča napredovanja, jmike in moči češkega duha. K vsem vam, dragi bratje, ki ste se ves čas srčno udeleževali našega truda in tudi dejansko k delu pripomogli, obračamo se zdaj, da pridete slaviti z nami otvorjenje »Narodnega divadla«, ta prevažni trenotek v našem življenju — in da nam te svečanosti blesek povikšajoč podaste nov dokaz svojega bratovskega mišljenja. Pridite torej veseliti se z nami vsi, katere veže k nam spona po krvi: in po duhu; pridite vsi otroci matere Slave, posebno pa tudi vi krepki sinovi planin ob Dravi, Savi in Soči, ki ste z nami jednaki misli in podobnih prizadevanj! Vsi, kateri morete našemu vabilu ustreči, oznanite nam svoj prihod, da vas, k našej rodovinski slavnosti pozvane, moremo v teh dnevih skupne radosti gostoljubno vzprejeti in vam posebno mesto mej nami prihraniti.«

Gospodarske in trgovinske stvari.

Amerikanska konkurencija.

Evropskim ekonomistom in poljedelcem dela preglavico ameriška konkurencija s poljskimi pridelki. Od vseh stranij se dujejo pritožbe, ki slone na resničnej podlogi, da evropsko kmetijstvo peša, gre rakavo pot itd., vsled prevelike konkurencije, ki jo Amerika dela z svojimi pridelki na evropskih trgih. Resnica je, da je Amerika v prvi dobi svojega poljedeljskega razvitka izvažala le to, kar jej je preostajalo; a dandenes so Amerikanci drugih misli, kot praktični narod gledajo, kako bi vsako leto več pridelali, ter tako več blaga vrgli na evropske trge. Amerikansko izvažanje je doseglo vrhunec leta 1879, v letu, ko je Evropa dokaj trpela pred sušo, vsled katere je bila žitna letina slaba, a Amerika pa se ponašala z najboljšo žitno letino. Izvoz, ki je leta 1870 znašal preko 72 milijonov dolarjev, zrastle je leta 1880 na 277 milijonov. Prasanje je: Kakove prednosti uživajo ameriški poljedelci pred evropskimi? Ali so oni odvisni le od dobre, plodovite zemlje, vremena, ali marveč se ima to pripisovati izvanrednej delatnosti ameriškega ljudstva? Gospod Maks Wirth nabrta več enakih vzrokov. V prvo vrsto on stavi geografično lego ondotne zemlje in množino obdelanega sveta. Razvidno je vsakemu očesu, da oddaljenost ameriškega sveta od vzhodne naše polovice pouzroča ono različitost podnebja, vsled katere na obeh polutah eno in isto leto ne morejo zavladati ulme; zatem ima Amerika na razpolago ogromno množino najplodovitejšega sveta. Milijonov akrov se leži neobdelane zemlje, ki pričakuje pridelnih, celinskih rok. Amerikanska zvezna vlada prodaja taka zemljišča zelo po ceni.

Druga prednost je hitra množitev prebivalstva, osobito pa močno naseljevanje tujcev. Izseljevanje Evropecev v ameriške zedinjene države se je začelo pričetkom tega stoletja in leto za letom raste; v 60tih letih se je izselilo preko 10,000,000 duš v Ameriko. Tem prednostim naj se še doda mala zemljarija, ki se od obdelanega polja plačuje in pa brzi promet po suhem, kakor tudi po morju. Te so glavne prednosti, kakor pravi pisatelj M. Wirth, ki obdarjajo Ameriko pred Evropo. Ali gospod Semler, drug pisatelj, ki je izdal posebno prekrizno knjigo o ameriških zadevah, govori še o nekaterih drugih vzrokih, katerih so se poprijeli Amerikanci, kojih pa niso dobili v dar od narave. Semler dokazuje, da je prazno blebetanje, o čemur govore Evropeci, da Amerika razpolaga le o dobrem, rodovitnem polju, da je povsod enak, kakor na severju, itak na jugu itd. to je gola izmišljotina. V Ameriki, kakor na starem svetu, nahaja se dokaj pustega, nerodovitnega sveta poleg rodovitnega. Dejuli smo, da amerikansko blagostanje, izvira največ od prednosti, katerih so si znali sami pridobiti. V prvi vrsti moramo tu poudarjati porazdelitev dela, katero so praktični Amerikanci najbolje vporabili pri kmetijskem gospodarstvu. V nekaterih krajih pridelujejo le žito, v drugih vino, v nekaterih se pačajo le s živinorejo; a blizu mest se pečajo le z vrtnatvom.

Enaka porazdelitev se strogo spoštuje do najmanjšega posestnika: nekateri pridelujejo le sadje, drugi se pečajo z bučelarstvom ali perutnino, in tudi takih je, ki se le z eno vrsto sadja pečajo.

Druga glavna prednost Amerikancev je, da so se popolnem prelevili in stare presodke v Evropi pustili; oni se poslužujejo najnovejših koristnejših iznajdeb na polju kmetijstva, najnovejših in najbolj kmetijskih strojev, koje si nakupijo, če pa denarja ni, najmejo.

Iz tega izvira štedenje moči in časa, in lažje pridelovanje. Od tod izvira ona prednost, ki Amerikanci na prvo mesto postavljajo manj praktičnega obrtniškega Evropeca v kot potiska. Ni še to, ki povzdiguje amerikanskega poljedelca pred drugimi, temuč največ so k temu pripomogle dobro uravnane kmetijske učilnice, knjige in časopisi, osobito taki, ki se s poljedelstvom in obrtnijo pečajo.

V obče Amerikancev manj dela, a kar dela, opravija z večim zanimanjem in koristjo. Omejuje časa pri delu zahteva več truda in moči, jedi malo, ali redilne, od tu izvira ona zmernost, ki je Amerikancu ponos; nasprotno v Evropi, kder mora delati in robotati poljedelec od zore do mraka in vrhu tega še se zadovoljevati s pičlo, a slabo hrano. Tudi prijateljsko razmerje amerikanskih mest do kmetij in dežele jako blagodejno upliva na ondotno poljedelstvo.

Mej tem, ko v Evropi vse tišči v mesta, tam se godi nasprotno. V Evropi si navadno vsakdo misli, če je le kaj obrtnika, da na deželi ni obstanka za njega; aló, pobere šila in kopita in hajdi v mesto, kder mnogo potov strada, da se Bogu usmili. Tam se pa obrtnija družji s kmetijstvom. Zadnje obdelava polje, spravija pridelke; prva pa jih obdelava in pripravljajo za prodajo. Tako raste kmetijski pridelki v vrednosti in se ni bati, da se ne razprodajo; produkt fabricacije se poslužuje najboljših sredstev, v katerih razpolaga kmetija in tako manjša troške.

Velika prednost amerikanskega blagostanja so društva, ameriški morju, jezerih, rekah, dobre ceste in železnice. V Evropi se navadno take naprave ustanovljajo le tam, kder se uže nahaja nekoliko obrtnije. in trgovine — V Ameriki pa nasprotno; tam grade železnice, da s temi spodbujajo kmetijstvo, obrtnijo, trgovino; tako rekoč: Amerikanci s železnicami ustvarjajo blagostanje naroda in vse dežele, če prav nekoliko let dotičnim podvzetnikom ne cveto rožice, nič ne de, kesneje pride na vrsto bendima in tudi gotova — le da se koristi človeškemu društvu.

Korist železnic obstaja v tem, da delajo pristo in industrijalno. — Čudijo se brzemu prometu blaga amerikanskih železnic. V Ameriki, kadar to okolnost in potreba zahtevati, če niste dovolj dve železnični progji, navadno se prigrade še druge, — in tam ne poznajo po kačje dolgih vlakov in brzih, kakor črepah; na amerikanskih progah se vijajo vsako četrt ure vlaki praktično kratki, brzi, kakor lastavica pod nebom.

Veliko upliva na amerikansko blagostanje tudi društveno življenje. Statistično je dokazano, da od 100 državljanov zedinjenih držav, 99 jih je vpisanih v enem ali drugem društvu, in gotovo do 50%, je zavarovanih pri enem ali drugem podpornem društvu, ali pa zavarovalnici. Iz tega, kar smo tu na kratko objavili, razvidno je, da se poljedelec v Ameriki nema toliko zahvaliti rodovitosti zemlje i zemljepisnej legi, pač pa mnogo več lastnej pridonosti, obrtniji, bistrosti svojega uma, izobraženosti, svojej zmernosti in vporabi časa in česar mu narava ponuja.

Ni na pravem mestu, da se grozimo in penimo jeze nad amerikansko konkurencijo, marveč naši strokovnjaki bi morali oči odpreti našim kmetom, ki se drže starih navad, kakor klop kože, in jim v izglede postavljati amerikanskega poljedelca: da ga posnemajo in si opomorejo iz stanja, v katero jih je zakovala lastna krivda — nevednost.

Čemu toliko javka, groženja itd., če amerikansko žito, posejano, požeto, omlačeno itd., s pomočjo strojev, stane manj, nego domače, — s katerim še ravnajo, kakor je ravnal praoč Adam? Skrajni čas je, da se enakim pritožbam slovo dá. Mi svetujemo okrajem in drugim, da se duševno združijo in po svojih poslancih od vlade zahtevajo, da jim ona priskoči na pomoč, ter zgradi neobhodno potrebne železnice, tramvaje na paro itd. in tako domačim pridelkom in izdelkom nova, brza, lažja pota odpre, in s tem pomaga uničiti Amerikance na polju kmetijske konkurencije z njih lastnim orožjem.

Ivan Hoff-ov izleček iz slada. Kako močno je obrabljano Ivan Hoff-ovo zdravilno pivo iz sladnega izlečka tudi na kraljevskih in knežkih dvorih, je razvidno iz teh-le naročbe: »Jaz prosim poslati 13 steklenic piva iz sladnega izlečka za nj. prejasnost knez Solms-Hohensolms-Lich, Lena Müller, Lich, 2. septembra 1883.« — Teško bolan, prosim, da mi precej pošljete Vašega zdravilnega diva iz sladovega izlečka. Knez Pückler-Muskau, grad Branitz 7. septembra. — Za hitro pošiljate Hoffove

zdravilne piva proti princesinja Bentheim-Teklenburg iz Rudolstadta, 14. septembra. — Nj. Veličanstvo kralj Danak. »Zdravilno moč na Sebi in mnogih udih Moje hiše zapazil.« — »Precej pošljite 60 steklenic izvrstnega Hoffovega piva iz slada. Grof Erwin Auersperg. — Grad Turjak 4. oktobra 1883.« — »Nemudoma 100 steklenic dobrotvornega Hoffovega piva iz slada na grofa Ljudevita Paar, c. k. tajnega svetovalca, kamornika, ministra v Rimu itd. odposlati.«

Tržno poročilo.
Kava — Rio v najboljšem obrajtu, cene vedno više.
Petrolje — cena mu je zopet poskočila in velja uže 11 $\frac{1}{2}$ gl.
Domači pridelki — malo kupčije v fižolu in tudi v maslu.
Seno — dobro konjsko 1 gl. 20 kr. do 1 gl. 60 kr.

Borsno poročilo.
V Parizu in Berlinu so bankirji vrgli na borso velike množine avstrijskih državni papirjev, kar kaže neko nezupanje, ki pa je najbrže umetno napravljeno in ni opravičeno. Zarad tega so zdatno pali kurzi vsih papirjev v obče, in so poskočili kurzi zunanjih valut. Upanje pa je da se ta umetni položaj zopet kmalo sčisti.

Dunajska borza
dne 13. novembra.

Žnotni drž. dolg v bankovcih	78 gl. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79 » 85 »
Zlata renta	98 » 40 »
5% avst. renta	93 » 20 »
Delnice narodne banke	838 » — »
Kreditne delnice	272 » 20 »
London 10 lir sterlin	121 » 05 »
Napoleon	9 » 62 »

St. 67.

Razglas.

Dne 26. novembra 1883. zjutraj ob 9. uri bode pri občinskem uradu v Naklem javna dražba, na katerej se oddá predelovanje jednega kosa skladovne ceste pri Naklem.

Klicna cena znaša skupaj 1358 gl. 50 kr. Podjetnik položi 10% varščine.

Natanjčnejše pogoje in načrte pregleđa lahko vsakdo pri omenjenem uradu v Naklem.

Cestni odbor Sežanski dne 9. novembra. 3—1 Načelnik.

Naznanilo.

Podpisani naznanuje p. n. občinstvu, da se pri njem dobiva vsah vrst klobas kranjskih in dunajskih po nizkej ceni na drobno in debelo.
Anton Lullik,
Barriera Vecchia Nr. 27.

Dr. IVAN BRUNETTA,

zdravnik, ranocelnik in osetrik sprejema bolnike vsak dan od 11 do 12 ure dopoludne in od 4 do 5 poludne v lekarni MANZONI, Via 6-3 alle sette Fontane N. 1.
V omenjenej lekarni se govori slovensko in uboge se leči brezplačno.

Razglas.

V »Narodnem domu« v Ptujji prejšnji hotel »STADT WIEN« daje se s prvim majem 1884 leta restavracija s kavarno in drugimi prostori v najem. Prostorji so povse pripravljeni za hotel. Vse drugo polzve se pri gosp. dr. Al. Gregoriču, čitalniškem predsedniku in odvjetniku v Ptujji (Pett.ii). 3—2

Čudodelni plašter (cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi se tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih i. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po neštevilnih spričalih, katere se morejo pokazati vsakemu v Trstu; dobiva se le v lekarni 10—5 Rovis, Corso št. 47.

Velika zaloga zimskih sukenj

v različnih barvah, pošev iz volnenega tkanja po najnovejšem krovu
gold. 15 komad
kakor tudi popolne zimske obleke iz novošegnega sukna po gl. 12.
6—2 v krojačnici
PELEGRINA LEVI
Via S. Antonio Nr. 5.
nasproti kavarne »alla Stella Polare«.

Priporoča se
ново prodajalnico
raznega blaga za obleko
BRATOV RUDAN
3—1 na
Corsu Nr. 27 nasproti Caffè „Imperiale“.
Najnižje cene.
Govori se slovensko.

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE
s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.
a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbuonando l'interesse annuo per Banconote
3 $\frac{1}{2}$ % con preavviso di 5 giorni
4% » » » 12 »
4 $\frac{1}{2}$ % » » » a sei mesi fisso
per Napoleoni
3 $\frac{1}{2}$ % con preavviso di 20 giorni
3 $\frac{1}{2}$ % » » » » 40 »
3 $\frac{1}{2}$ % » » » » 3 mesi
4% » » » » 6 »
Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a c. quelle con 12 giorni dal 15 giorni e quelle con 21 giorni dal 25 novembre a. c.
IN BANCO GIRO
abbuonando il 3%, interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.
Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.
Assume per propri correntisti l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.
b) S'incassa dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1 $\frac{1}{2}$ % di provvigione.
c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza. 44
La Filiale della Banca Union
(Sezione Merci) s'incassa dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

G. Piccoli,
homoeopatico in alleopatico lekar
»Pri Angelu«
v Ljubljani,
na Dunajski cesti,
priporoča p. n. občinstvu po 10letni skušnji te le
Izborne zdravila.
Antirreumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenji kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.
Dr. Mora-vo sredstvo zoper mrzlico je najbolje med vsemi dozdam znanimi zdravili proti spridenju prehlajalne mrzlice. Steklenica 80 kr.
Marija pomagaj želečne kapljice. Omenjeno zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodeca, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti želečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodeca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želečnemu krču in zaprtju, ako je želedec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. Steklenica 20 kr.
Najboljše in najplivnejše prave norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rhabitisi, plućnici, kašlju itd. Steklenica 60 kr.
Pastile iz sladnega ekstrakta (Malz Bonbon) proti kašlju in prehlajenju, škatlja 10 kr.
Pastilne santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščekov 70 kr., 1000 koščekov 4 gl. 50 kr.
Sailolne pastile proti prehlajenju najboljše pripomoček proti davici (difteritis), plućnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.
Naročila se izvršujejo točno po pošti na poštno povzetje. 16—4

Za slovo

Kličem vsem onim mojim prijateljem in znancom, pri katerih se nisem mogel sam osebno posloviti, pri mojem odhodu iz Hrenoviške fare v Girknico: z Bogom! Stefan Dužnik, trg. pomočnik.

Nova tiskarna

Via Torretta št. 2. v Trstu. 1000 kuvertov za trgovska pisma v različnih barvah z firmo po naročilu gl. 2.70.

Kedor išče pomoči, dobi jo!

Kder ni nič več pomagalo, pomagali so prvi in edino pravi, 59krat odlikovani IVAN HOFF-ovi izdelki za hrano in zdravilo iz slada, kateri so ozdravili na stotisoče ljudi po zdravnikih uže popolnoma zapuščenih ter so jim dali življenje in zdravje.

Ivan Hoff-ova šokolada iz slada.

Jako redivna in krepilna za vse slabotne in na življenjske težave ljudi. — Jako okusna in priporočljiva, kder je uživanje kave prepovedano. 1/2 kilogr. paket gl. 2.40, gl. 1.60, in 1 gl. — Pri močnejši naročbi rabat.

Nespravna kri, hemoroidi, anemoglost, slab želodec, vse te bolezni zdravi Ivan Hoff-ova piva iz sladnega izdelka. ... Edinemu iznajdniku in izdelovalcu pristnih preparatov iz sladnega izdelka, c. k. dvornemu založniku skoro vseh evropskih vladarjev, gospodu

IVAN-u HOFF-u,

c. k. svetovalcu, lastniku zlatega križca za zasluge s krono, vitezu visokih pruskih in nemških redov, Dunaj, tovarna l. Grabenhof, Bräunerstrasse 2, Zaloga tovarne in pisarne: Graben, Bräunerstrasse 8.

Velečeni gospod! ... Antwerpen 12. septembra 1883. ... Kakor postaransko naj vam služi to le: Dve leti sem trpel za bronhialni katar in sušico v goltanju, tako, da nisem mogel več glasno govoriti.

Uradno zdravilno poročilo.

C. k. centralni odbor št. v Flensburg-u. — Ivan Hoffova zdravilna piva iz sladnega izdelka pokazala se je kot izvrstna krepilna sredstva. Major Wittge, poslanec kralj. pruskih izasrlov.

Cene pravega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnega izdelka: 13 steklenic gl. 6.00, 23 steklenic gl. 12.00, 53 steklenic gl. 25.45. ... Pri močnejši naročbi rabat.

OPOMIN.

Naj se tista le prave Ivan Hoff-ove izdelke iz slada z varovalno marko pri c. k. trgovski sodnici avstrijski in ogrski zaščiteno (slika iznajdnika). ... Glavno zalogo v Trstu ima: Franc Ks. Princ trgovec na Akvedotu.

C. k. priv. tovarna Leopold Tedesco & Comp. Dunaj.

Najelegantnejše obleke za gospode in otroke. kakor tudi narodne obleke za male in odraslene dečke. Velikanska zbirka po stalnih najnižjih le mogočih cenah. Posebnost »Nouveautés«.

Podružnica pri 10-6 ALEKSANDRU EISENSTÄEDTER v Trstu, Corso št. 2.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje po dr. Maliču, je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žilnih, oteklino, otrpnele ude in hile itd. ... Planinski želiščni sirop kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prane in pljučne bolečine: 1 stekl. 56 kr.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrsto, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne oteklino 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljša za ohranjanje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. k. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se tako v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. Trnkóczy-ja na mestnem trgu v Ljubljani.

NOVA LEKARNA „ALLA GIUSTIZIA“

(k pravici) MARKA RAVASINI na kolodvorskem trgu (piazza della Stazione) bode vedno previdena s svežimi leki napravljenimi po najzvedenejših rokah, in z vsemi lekarniškimi posebnostmi inostranskimi in domačimi, kemičnimi izdelki in mirodijami (drogami) ranocelniškimi pripravami in k njim spadajočimi stvarmi, predmeti za kemične laboratorije in z vsem, kar potrebujejo lekarničarji in obrtniki. 6-3

Govori se: italijansko, nemško, slovensko in francosko.

Naznanilo.

Podpisani si jemlje čast naznanjati gospodom lovcem in vsem drugim, ki se za to zanimajo, da je glavna zaloga c. k. prašnice in drugih eksplozivnih tvarin pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji (S. M. M. Inf.) št. 249 in da se prodaja prah tudi v Rojanu, kampanja „Dediči Sigon“, št. 106 (dodici Moreri). 3-3

Franco Wolfbeiss, c. k. zajemnik.

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni njih nastopke.

Ohranitev zdravja je odvisna zgolj od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker tu je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjene DOMAGE ZDRAVILO, prebavljanje vrediti, doseči primerno mešanje krvi, odpraviti pekvarjene nezdrave krvne dele, to je uže več let spleh znan in priljubljeni

dr. ROSA življenjski balsam.

Napravljen iz najboljših zdravilne najkrepkejših zdravilskih želišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri presedanju, po klesem dišečim riganju, napevanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu, želodčnem krču, prebavljanju želodca z jedmi, zaščitju, krvnem navalu, hemoroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in metanohliji (vred slabega prebavljanja); on oživlja vso delatnost prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in belce telesa dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Valed te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil. 1 steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gl. Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani.

Gospod Fragner! Jaz Vas prosim, da mi pošljete s pošto 10 steklenic dr. Rosa-vega življenjskega balsama. Pri tej priliki vam naznanjem, da je ta lek izvrstna, kajti uže 3 mesec od kar ga rabim, pa ne čutim več nobenih bolečin v želodcu, kateri me je bolel 10 let. Ozdravil je dalje ta lek mojo soprogo, katera le bila bolana čez 10 let na jetrah in vzdržuje zdaj tudi moje otroke pri najboljšem zdravju in jih varuje posebno mrzlice, ki je tukaj tako domača. — Sprejmite, gospodine zagotovilo mojega visocega spoštovanja, s katerim znanimjam Kazimi Masalaki, nadzornik železničnega podjetja v Aleksincu u Srbiji.

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vs p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rosov življenjski balsam iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenjski balsam, in ne izrečno dr. Rosovega življenjskega balsama.

Pravi dr. Rosov življenjski balsam

dobi se samo v glavni zalogi izdelalca B. Fragner-ja, lekarne iz trnemu orlu v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205-3. V Trstu: P. Prendini, G. Forchsch, Jak. Serravallo in Ed. von Leitenburg, lekarničarji. V Gorici: G. Cristofolini, lekarničar; G. R. Pantoni, lekarničar; R. Körner, lekarničar; V Ogelji: Damaso d'Elia. V Zagrebu: C. Arasin, lekarničar. Vse lekarne in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogrski imajo zalogo tega življenjskega balsama. Tam se tudi dobi: Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali strdijo, pri balah vsake vrste, pri turih, gu gnotokih, pri črvu v prstu in pri nohtanjih, pri zlezah, oteklinah, pri izmaščenju, pri moraki (mrvi) kosti zoper revmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje v kolenskih, rokav, v ledji če si kdo nogo spahne, zoper kurja ocesa in potne noge, pri razkopanih rokav, zoper lišaje, zoper oteklino po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper raka in vneto kožo ni boljšegega mazila, zdravila, ko to mazilo. Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; ker pa ven teče potegne mazilo v kratkem vsa gnajica na se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem rana prej ne zaceli dokler ni vsa bolna gnajica ven potegnena. Tudi zabranil rana divjea mesa in obvaruje pred snetom (šrim prisadom); tudi bolečine to hladino mazilo pospeši. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti potem še le se mazilo nanje prilepi. 15-12

Skatljice se dobode po 25 in 35 k. Balsam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljiveje sredstvo znano, odstrani naglušnost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

J. Schreiber & Neffen.

Prva in največa avstro-ogerska tovarna prešane in litega stekla. Centralna zaloga: Dunaj, Alsergrund, Liechtensteinstrasse 22-24. ZALOGA OGLEDV: Stadt, Tegethoffstrasse 3.

1/4 1/10 1/2 litra

1/4 1/10 litra

1/4 1/10 1/2 litra

Največa štednja

za gostilničarje, kavarnarje in gospodinje.

Naša steklena posoda

iz litega in prešane stekla

Vrčki za pivo, vrči za kavo, kupice za vodo, kelhe za vino, krožniki, skledi, namizni nastavljajči, desertna posoda itd. v notranjskem in inostranskem

nerazbivljiva

imenovana. — Naš izdelek je pripoznan, kakor najboljši in je bil vsled tega z neručakovanim uspehom vpeljan v največe restavracije in po vsih štedljivih gospodinjah.